

VALLEI & VELUWE
Klimaatbestendig

UITNODIGING

Doe mee aan het project '*Bouwstenen voor Water en Klimaat*' voor gemeentelijke omgevingsplannen en de waterschapverordening Vallei en Veluwe

Voor: Beleidsadviseurs van gemeenten en het waterschap in het werkgebied van Vallei en Eem, werkzaam in de domeinen van waterketen, watersysteem, klimaatadaptatie, stedelijke ontwikkeling en gezondheid, plus adviseurs plan-juridische zaken. Beleidsadviseurs van provincies, GGD's en Omgevingsdiensten zijn ook welkom om deel te nemen bij de onderwerpen uit hun beleidsdomeinen.

Wanneer:

- **Introductie bijeenkomst**, donderdag 2 april, van 15.00-16.30 uur, via TEAMS
- **Eerste werksessie**, donderdag 23 april, van 13.00 – 17.00 uur, bij Waterschap Vallei en Veluwe, Steenbokstraat Apeldoorn
- **Tweede werksessie**, donderdag 4 juni, van 13.00 – 17.00 uur, eveneens bij Waterschap Vallei en Veluwe, Steenbokstraat te Apeldoorn

Aanmelding:

Wil je meedoen aan dit proces, of wil je nadere toelichting, meld je dan aan per e-mail, bij José Lieferink, jlieferink@vallei-veluwe.nl

Doel:

Als regionale samenwerking¹ op het gebied van water en klimaatadaptatie nemen we het initiatief om gezamenlijk met gemeenten en Waterschap Vallei en Veluwe 'tekstuele bouwstenen' op te stellen voor beleid, regels en richtlijnen omtrent water en 'klimaatadaptatie in de omgevingsplannen van gemeenten en in toepasbare regels voor het Omgevingsloket.

Daarbij stemmen we ook af met de *waterschapverordening* die Waterschap Vallei en Veluwe momenteel actualiseert, aanvult vanuit nieuwe beleidskaders en ook uitwerkt in *toepasbare regels*.

Parallel aan het opstellen van 'bouwstenen' willen we al doende een 'community of practice' organiseren voor beleidsadviseurs en plan-juristen in onze regio, om ook de komende jaren ervaringen, vragen en dilemma's bij de implementatie in omgevingsplannen met elkaar te kunnen blijven delen. En dat geldt ook voor die gemeenten die pas op een later moment starten met het opstellen van hun omgevingsplannen.

Achtergrond:

¹ Vallei & Veluwe Klimaatbestendig is een samenwerking sinds 2017 van 28 gemeenten en Waterschap Vallei en Veluwe op het gebied van klimaat adaptatie. Het doel is samen te werken aan de uitvoering van het Deltaprogramma Ruimtelijk Adaptatie om de regio weerbaar en veerkrachtig te maken tegen de gevolgen van klimaatverandering. Ook provincies Gelderland en Utrecht, RWS-Oost, Vitens en de veiligheidsregio's en GGD's uit de regio zijn aangesloten. www.klimaatvalleienveluwe.nl

Onder de vlag van Vallei & Veluwe Klimaatbestendig hebben we in 2022 als gemeenten en waterschap al een soortgelijk proces doorlopen, met het opstellen van aanvullende 'bouwstenen' voor water en lozingen in de zogenaamde 'Bruidsschat'. (Zie [Rapport Bouwsteen bruidsschat Omgevingswet - Platform Water Vallei en Eem](#)).

Dat proces werd inhoudelijk begeleid door juridisch adviesbureau FLOlegal/Simon Handgraaf, tevens opsteller van het eindrapport.

Gemeenten hebben tot eind 2031 de tijd om hun omgevingsplannen vast te stellen, met daaraan gekoppeld de uitwerking in toepasbare regels voor het digitale Omgevingsloket. In onze regio van Vallei en Veluwe is een aantal gemeenten daar al voortvarend mee begonnen. Voor de beleidsafdelingen Water en Klimaatadaptatie is dat ook hét moment om specifieke input te leveren bij hun collega's van plan-juridische zaken, over de regels voor water en klimaat in het ruimtelijke domein.

Waterschap Vallei en Veluwe heeft tegelijk met de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2024 de nieuwe *waterschapverordening* in werking laten treden. Deze verordening is voorsnog 'beleidsarm'. Daarom is in 2025 een proces gestart voor actualisatie en beleidsverrijking van de waterschapverordening. Het doel is om bestaand beleid uit onder meer de *Blauwe Omgevingsvisie 2050* (BOVI) en het *Blauwe Omgevingsplan 2022-2027* (BOP) op te nemen in de waterschapverordening. Ook regels van Rijk en provincies worden tegelijkertijd in de verordening opgenomen.

Tijdens dit proces is het zeer gewenst om ook de afstemming met de omgevingsplannen van gemeenten een plek te geven.

Al deze ontwikkeling samen, maakt het daarom logisch en slim hierin weer een traject met elkaar in te gaan als gemeenten en waterschap.

FLOlegal is beschikbaar om ons hierbij weer te begeleiden en uiteindelijk ook concrete tekstvoorstellen aan te leveren.

Daarbij ondersteund door *Ambiënt/Gert Dekker* voor meer beleidsinhoudelijke aanscherping.

FLOlegal en Ambiënt hebben dit proces afgelopen jaren al voor meer werkregio's, gemeenten en de Unie van Waterschappen begeleid. Die ervaringen en resultaten nemen de bureaus zeker mee. Maar zij stimuleren juist ook de eigen afwegingen van deelnemers, geënt op de eigen regio van Vallei en Veluwe, met de doelen, belangen en ontwikkelingen die hier gelden.

Plan van aanpak in jaar 2026:

We herhalen de succesvolle aanpak uit 2022.

Daarvoor organiseren we dit jaar in Q2 met 2 werkbijeenkomsten voor een brede vertegenwoordiging van gemeenten en het waterschap.

Voorafgaand is er een startbijeenkomst (digitaal) om de agenda vast te stellen en afspraken te maken over de voorbereiding.

Alle sessie worden voorbereid, begeleid en vastgelegd door FLOlegal en Ambiënt.

- ***2 April, Startbijeenkomst, via TEAMS***

Als eerste stap organiseren we een kort digitaal startoverleg met diegenen die serieus interesse hebben om deel te nemen aan de volgende werksessies.

Doel van deze bijeenkomst is:-

- kennis maken met de begeleiders vanuit FLOlegal en Ambiënt;
- vraagpunten en onderwerpen inventariseren en de agenda en bespreekpunten voor de komende twee werksessies doorspreken;

- peilen /bespreken of we voldoende brede deelname hebben (diverse beleidsterreinen, voldoende plan-juridische kennis, spreiding over de regio).
- Ook inventariseren we de ervaringen met de in 2022 opgeleverde ‘bouwstenen’ voor ‘Bruidsschat’, zodat we de leerpunten daaruit kunnen meenemen in dit nieuwe traject.

- **23 April, Werksessie 1, van 13.00 tot 17.00 uur, bij Waterschap Vallei en Veluwe**

We focussen in de eerste werksessie op klimaatadaptatie en met name de ‘water zaken’, zoals richtlijnen tegen wateroverlast, gevolgbeperking van overstromingen en het bevorderen van de biodiversiteit en natuurinclusiviteit. We putten hiervoor graag uit besluiten en notities van de deelnemende organisaties (zoals de afspraken die de regio Veluwe Noord over klimaatadaptatie heeft gemaakt), de regels in de waterschapverordening, de bestaande handreikingen van BZK/VNG (waaronder de Handreiking klimaatadaptief en natuurinclusief bouwen). FLOlegal en Ambiënt putten ook uit de ervaringen bij het maken van bouwstenen voor de andere samenwerkingsverbanden in Nederland.

Tijdens de middagbijeenkomst werken we deels in de grote groep en deels in diverse kleine werkgroepen.

Het is de uitdaging om de ‘bouwstenen’ specifiek voor de beleidswensen en omstandigheden van de regio te maken (geen kopie van bestaande bouwstenen). FLOlegal en Ambiënt investeren daarom in een stevige voorbereiding van de werksessies.

Bij voorkeur verzorgt een beleidsmedewerker van een van de deelnemende organisaties ook een deel van de inleiding op de te behandelen onderwerpen. Dit stemmen de bureaus vooraf dan graag af.

- **4 juni, Werksessie 2, van 13.00 uur tot 17.00 uur, ook bij Waterschap Vallei en Veluwe**

In deze 2de sessie komen onder andere de onderwerpen ‘hitte’ en ‘droogte’ aan bod. Interessant is dan ook om collega’s uit het domein van gezondheid en van de GGD’s uit te nodigen om mee te doen.

- **Juni-juli Uitwerking tot juridische regels & terugkoppeling**

Nadat de twee werksessies zijn gehouden, werken FLOlegal en Ambiënt de uitkomsten uit in juridische regels (op paragraafniveau, dus inclusief toepassingsbereik, oogmerken en eventueel overgangsrecht) en artikelsgewijze toelichting. Deze paragrafen met regels en toelichting worden zo geschreven dat ze makkelijk zijn over te nemen in de omgevingsplannen van de deelnemende gemeenten, ongeacht de opbouw die iedere gemeente voor haar omgevingsplan heeft bedacht. Daarnaast bevat de rapportage een handleiding die beschrijft welke stappen gemeenten moeten zetten om de bouwstenen in het eigen omgevingsplan te verwerken.

De rapportage komt beschikbaar in een aparte digitale omgeving, die raadpleegbaar is voor alle deelnemende gemeenten, Waterschap Vallei en Veluwe en de deelnemers uit andere organisaties.

Begin juli organiseren we nog een digitale terugkoppeling voor iedereen die heeft meegedaan in de werksessies. Vanuit FLOlegal en Ambiënt zal ook een vertegenwoordiging digitaal aanschuiven.

‘Community of Practice water en klimaat’:

Feitelijk zijn bovenstaande twee werksessie al de start van een ‘*community of practice*’. We willen die samenwerking en onderlinge afstemming graag voorzetten, te beginnen met een extra bijeenkomst in oktober (vooralsnog digitaal, maar dat kan nog veranderen naar gelang de ervaringen en behoeften uit de eerste 2 werksessies).

Het proces voor de omgevingsplannen loopt tenslotte tot en met 2031. En hoe goed de ‘bouwstenen’ ook zijn geformuleerd en toegelicht, de ervaring heeft geleerd dat het best lastig kan zijn om dat vervolgens op de eigen werkplek bij gemeenten of waterschap in te passen in de systematiek, prioriteiten en/of taal van de eigen organisatie. Hoe fijn dan, als je kunt terugkoppelen en sparren met collega’s bij andere gemeenten?!

Dat geldt zeker ook voor de gemeenten die in 2026 niet bij de 2 werkateliers betrokken zijn geweest, maar pas later met omgevingsplannen aan de slag willen gaan.

Ook kunnen deze ervaringen leiden tot aanvullingen en/of nadere toelichting op de ‘bouwstenen’.

Tenslotte zullen we vanuit de praktijk van VTH (waterschap en omgevingsdiensten) ook ervaring opdoen en/of aandachtspunten zijn, die tot nadere afstemming of aanvulling kunnen leiden.

Vervolg in 2027:

Het overleg van oktober willen we ook benutten om concrete afspraken te maken over een vervolg van dit proces in 2027. Tijdens het overleg willen we de discussie voeren over nieuwe onderwerpen waarvoor bouwstenen gewenst zijn, zoals de bescherming van waterkeringen of de verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit in verband met de kaderrichtlijn water.

Voor de verdere uitwerking van deze bouwstenen zullen we een werkproces voor 2027 organiseren en verder.

N.B. Provincie Utrecht en ook Gelderland werken al een aantal jaren sinds de komst van de Omgevingswet met periodieke bijeenkomsten en een netwerk van planjuristen van de provincies en hun gemeenten. Die bijeenkomsten bieden zeker ook een podium om de uitkomsten van ons traject met ‘bouwstenen water en klimaat’ te presenteren (hebben we destijds ook gedaan met de bouwstenen voor de Bruisschat).

Opdrachtgever Kernteam Vallei & Veluwe Klimaatbestendig & financiering

Dit project past binnen de samenwerking die we als overheden in de regio van Vallei en Veluwe hebben op het gebied van klimaat en water. Het ambtelijk kernteam treedt overkoepeld op als opdrachtgever naar FloLegal en Ambiënt.

De kosten voor de begeleiding van FLOLegal en Ambiënt verdelen we onder de 3 werkregio’s van PWVE, WKNV en SWOV en het Waterschap Vallei en Veluwe.

Wil je meer weten over het hoe en wat van de Omgevingswet. Onderstaande toelichting is gekopieerd van de site van het Informatiepunt Leefomgeving. [De 6 kerninstrumenten van de Omgevingswet | Informatiepunt Leefomgeving](#)

De 6 kerninstrumenten van de Omgevingswet

De Omgevingswet heeft 6 kerninstrumenten voor het gebruiken en beschermen van de leefomgeving. Met deze instrumenten kan de overheid beleid schrijven en uitvoeren. Daarnaast kunnen overheden met deze instrumenten regels stellen aan activiteiten en de uitvoering van projecten. De 6 kerninstrumenten zijn: de omgevingsvisie, het programma, decentrale regels, algemene rijksregels, omgevingsvergunning en het projectbesluit.

Omgevingsvisie

De omgevingsvisie is een samenhangend, strategisch plan over de leefomgeving. Dit plan richt zich op de hele fysieke leefomgeving. En houdt rekening met alle ontwikkelingen in een gebied. Het Rijk, de provincie en de gemeente stellen elk 1 omgevingsvisie vast voor hun hele grondgebied.

Meer informatie kunt u vinden op de pagina [Omgevingsvisie](#).

Programma

Het programma bevat maatregelen om de leefomgeving te beschermen, te beheren, te gebruiken en te ontwikkelen. Het doel van een programma kan ook zijn om aan omgevingswaarden te voldoen. Het programma richt zich op een onderwerp, een bepaalde bedrijfssector of een gebied. Verschillende overheden kunnen ook samen een programma opstellen. Voor sommige onderwerpen verplicht de Omgevingswet de overheid een programma op te stellen.

Meer informatie kunt u vinden op de pagina [Programma](#).

Decentrale regels

Decentrale overheden hebben 1 regeling voor de fysieke leefomgeving voor hun hele grondgebied. Dit zijn het gemeentelijk omgevingsplan, de provinciale omgevingsverordening en de waterschapsverordening. Hierin staan verschillende soorten regels. Bijvoorbeeld decentrale regels voor activiteiten van burgers en bedrijven. En kaders om vergunningen te toetsen. Ook worden er gebieden in aangewezen die een bepaalde functie hebben. Kijk voor uitgebreide informatie over decentrale regels op de pagina's

- [Omgevingsplan](#)
- [Omgevingsverordening](#)
- [Waterschapsverordening](#)

Algemene rijksregels

In de algemene rijksregels staan in de eerste plaats de regels die nodig zijn voor de werking van het stelsel van de Omgevingswet. Deze regels vormen de grondslag voor de instrumenten, en de taken en bevoegdheden van overheden. De regels bevatten ook de normen voor de kwaliteit van de leefomgeving die het Rijk stelt in omgevingswaarden. Verder gaat het om procedurele regels die gelden voor de instrumenten van de wet. Deze regels staan in de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit.

Daarnaast staan in de algemene rijksregels de regels van het Rijk die van invloed zijn op het beleid van decentrale overheden. Bijvoorbeeld de instructieregels in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl).

Het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) bevatten rijksregels voor activiteiten in de leefomgeving. Hierdoor hoeven burgers en bedrijven niet steeds toestemming te vragen aan de overheid. Nadeel van algemene regels is dat ze soms niet goed passen bij een specifieke situatie. Daarom kennen het Bal en het Bbl mogelijkheden om onder voorwaarden van de algemene regels af te wijken.

De inhoud van de Algemene rijksregels vindt u op wetten.overheid.nl:

- [Omgevingswet\(verwijst naar een andere website\)](#)
- [Omgevingsbesluit\(verwijst naar een andere website\)](#)
- [Besluit kwaliteit leefomgeving\(verwijst naar een andere website\)](#)
- [Besluit activiteiten leefomgeving\(verwijst naar een andere website\)](#)
- [Besluit bouwwerken leefomgeving\(verwijst naar een andere website\)](#)
- [Omgevingsregeling\(verwijst naar een andere website\)](#)

Omgevingsvergunning

Veel initiatieven van burgers en bedrijven hebben gevolgen voor de leefomgeving. Voor de meeste daarvan gelden algemene regels. Soms is een vergunning nodig. Bijvoorbeeld voor het verbouwen van een rijksmonument. De overheid toetst vooraf of dat mag. De toetsing is zo eenvoudig mogelijk en houdt rekening met algemene regels. Zo wordt voorkomen dat regels elkaar tegenspreken of in de weg zitten. Initiatiefnemers kunnen via 1 aanvraag bij 1 loket snel duidelijkheid krijgen of een vergunning nodig is.

Op de pagina [Omgevingsvergunning](#) vindt u meer informatie.

Projectbesluit

Het projectbesluit is een uniforme procedure voor besluitvorming over complexe projecten van het Rijk, een provincie of een waterschap. Bijvoorbeeld de aanleg van een weg, windmolenpark of natuurgebied. Een projectbesluit regelt in dezelfde procedure de afwijking van het omgevingsplan. Het projectbesluit kan ook gelden als een omgevingsvergunning.

Meer informatie staat op de pagina [Projectbesluit](#).

Kerninstrumenten per overheidsinstantie

In onderstaande tabel staat welke kerninstrumenten een overheidslaag (gemeente, provincie, Rijk, waterschap) kan toepassen.

De 6 kerninstrumenten

Kern- instrument	Gemeente	Provincie	Rijk	Waterschap
Omgevingsvisie	Gemeentelijke omgevingsvisie	Provinciale omgevingsvisie	Nationale Omgevingsvisie (NOVI)	Niet van toepassing
Programma	Actieplannen en overige programma's (vrijwillige en verplichte programma's)	Actieplannen, waterprogramma, beheerplan en overige programma's (vrijwillige en verplichte programma's)	Actieplannen, waterprogramma, ruimtelijk plan en overige programma's (vrijwillige en verplichte programma's)	Waterbeheerprogramma en overige programma's (vrijwillige en verplichte programma's)
Decentrale regels	Omgevingsplan	Omgevingsverordening	Niet van toepassing	Waterschapsverordening
Algemene rijksregels	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Omgevingswet, Bal, Bbl, Bkl, Omgevingsbesluit, Omgevingsregeling	Niet van toepassing
Omgevingsvergunning	Omgevingsvergunning	Omgevingsvergunning	Omgevingsvergunning	Omgevingsvergunning
Projectbesluit	Niet van toepassing	Projectbesluit	Projectbesluit	Projectbesluit